

DASKOR

ar gelaouenn

www.daskor.org

n° 2 – gouere hag east 2015

Jakez Riou, Auguste Brizeux, Narcisse Quellien, Victor Ségalen, Alexandre Lédan, Anatole Le Braz, Erwan Berthou, Paul Féval, Toussaint Le Garrec, Jean Meschinot, Joseph-Marie Le Bayon, Pierre Le Baud, Yann-Ber Calloc'h, Max Jacob, Prosper Proux, Claude Le Prat, Noël du Fail, Jean an Archer, Tristan Corbière, Jean-Marie Le Joubioux, Alain-René Lesage, Auguste Bocher, François-René de Chateaubriand, Uurdisten, Albert Le Grand, Robert-Félicité de Lamennais, Jean Cadiou, Charles Le Goffic, Pierre Pronost, Auguste de Villiers de l'Isle-Adam, Yvon Crocq,

Julien Guillaume Marie Louis	<i>ger-ha-ger</i> <i>mot-à-mot</i>	Pierre Pronost <i>En ul luskellañ</i> la Berceuse	<i>pajenn</i> 2	dir, ne, all, ne,
François Jean Emile Pierre	<i>ger-ha-ger</i> <i>mot-à-mot</i>	Toussaint Le Garrec <i>Marv ar C'houer</i> le Paysan	<i>pajenn</i> 4	ay, uc, ilt, ad,
François Marie Tanguy Charles	<i>danvez diaoz</i> <i>matière brute</i>	Gabriel Milin <i>Mab ar pesketaer</i> le Conte	<i>pajenn</i> 6	ay, an, en, ou,
Jean- Théo Alexa	<i>ur yezh all</i> <i>une autre langue</i>	Anatole Le Braz <i>la Voix des Chênes</i> l'Argoat	<i>pajenn</i> 8	ry, 'el, on,

Bertrand d'Argentré, Gabriel Milin, Guy Jarnoüen de Villartay, Guy Alexis Lobineau, Jean-Marie Perrot, Gabriel de Bois-Hus, François Luzel, Clément, Philomène Cadoret, Emile Souvestre, Jean-François Le Gonidec, Joseph Loth, Jean-Pierre Le Scour, Pierre-Hyacinthe Morice Théodore Hersart de la Villemarqué

EN UL LUSKELLAN LA BERCEUSE

Pierre Pronost
1861-1909

Meur a wech ma'z eus dienez

En hor stad,

Ec'h eus, en distro, karantez

Da vamm vat ;

Ma n'ec'h eus ket, va bugelig

Ken karet,

Gwele 'vel ar re binvidik

Da gousket,

Da gavellig n'eo ket yen

Ha kempenn eo graet ganen*. [ganin]

Gra da gousk, sioulik evel un Ael,

Rak atav,

Da vamm vat, e-kichen da gavell,

A chomo.

Ma ne welez en un huñvre

Palezioù,

E welez digor marteze

An Neñvoù,

A-zindan an heol ken skedus

Greun melen,

Er c'hrignennoù bokedoù ruz,

Glas ha gwenn,

Ha laboused a bep liv

O nijal dreist ar maezioù.

meur a wech : bien des fois | dienez : misère

stad : état (*ici état social*)

en distro : en retour | karantez : amour

mamm : mère | mat : bon

bugel : enfant > bugelig : petit enfant

ken : tant | karout : aimer > karet : aimé

gwele : lit | pinvidik : riche

kousket : dormir

kavell (f.) : berceau | yen : froid

kempenn : arranger | graet : ppassé de ober

gra : impératif de ober | kousk : somme

atav : toujours

sioul : calme | ael : ange

e-kichen : près de

chom : rester

gwelout : voir | huñvre : rêve, songe

palez : palais

digor : ouvert | marteze : peut-être

Neñv : Ciel > Neñvoù : Cieux

heol : soleil | skedus : radieux

greun (coll.) : grains | melen : jaune

krignenn : grève | boked(-où) : bouquet(s)

glas : bleu-vert | gwenn : blanc

ruz : rouge

labous(-ed) : oiseau(x) | liv : couleur

nijal : voler | maez(-ioù) : champ

Gra da gousk, sioulik evel un Ael,

Rak atav,

Da vamm vat, e-kichen da gavell,

A chomo.

Da zilhad prenet gant va foan

A zo paour,

N'em eus ket evit da sae c'hloan

Spilhenn aour,

Ha pa zihunez, va bugel,

Ne c'hallan

Diskouez dit nemet ur c'hoariell :

Ar groaz stenn

Eus va chapeled, bemdez,

Chapeleded d'ar Werc'hez.

Gra da gousk, sioulik evel un Ael,

Rak atav,

Da vamm vat, e-kichen da gavell,

A chomo.

gra : impératif de ober | kousk : somme

atav : toujours

sioul : calme | ael : ange

e-kichen : près de

chom : rester

poan (f.) : peine

dilhad : vêtements | prenañ : acheter

paour : pauvre (misérable)

sae : robe | gloan : laine

spilhenn : épingle | aour : or

dihuniñ : (se) réveiller

gallout : pouvoir

diskouez : montrer | c'hoariell : jouer, bagatelle

kroaz (f.) : croix | stenn : sévère

chapeled : chapelet | bemdez : tous les jours

Gwerc'hez (f.) : Vierge (Marie)

gra : impératif de ober | kousk : somme

atav : toujours

sioul : calme | ael : ange

e-kichen : près de

chom : rester

MARV AR C'HOUER

LE PAYSAN

Toussaint
Le Garrec
1862-1939

Un nozvezh a viz mae steredennus ha splann,
En e di plouz, e-kreiz ur chapelig gwenn-kann,
Job « kreñv » zo astennet, dinerzh da virviken,
E dud en-dro dezhañ, divuzul o anken,
Frealzet koulskoude o soñjal ez eo bet
Penn-da-benn e amzer den mat hag eeun-meurbet,
O soñjal eo aet kuit gant bennozh e Zoue
Hag eo bet e varv ken kaer hag e vuhez.

Du-hont, e lein an ti, tro-war-dro d'an oaled,
Dirak ar c'hlaouiadenn gaerañ m'heller gwelet,
E vignoned a varn 'treze a vouezh izel
Ar c'houer dispar, kouezhet 'vel un den a vrezel,
Kouezhet 'kreiz e labour, 'kreiz e nerzh hag e vrud,
En ur stourm 'vit bara ha 'vit eurvad e dud :
« Biken, e lavaront, biken ne vo kavet
Ur galon ken tener en ur c'horf ken kalet,
Ur mestr ken mat d'ar paour, ken reizh ouzh ar mevel,
Un teod ken flour da gomz ha ken fur da devel.
E freilh a zistone spontus war al leurioù ;
Anveout a raemp holl e vodenn er c'hleuzioù,
E vamm c'havreg er park hag e daol falc'h er prad.
Den a nerzh, a furnezh, a zorn hag a lagad,
Skouer vat ar Gristenien hag ar gwir Vrezhoned,
Job « kreñv » a chomo bev dre goun e vignoned.

steredennus : étoilé | splann : brillant
plouz : chaume | gwenn-kann : blanc éclatant
kreñv : fort | astenn : étendre | dinerzh : faible
divuzul : sans mesure | anken : peine (morale)
frealziñ : consoler | soñjal : penser
amzer : temps (de vie) | eeun : droit, loyal
mont kuit : partir | bennozh : bénédiction
marv (m.) : mort | kaer : beau

buhez (f.) : mort

du-hont : là-bas | lein : sommet | oaled : foyer
glaouiadenn (f.) : flambée | kaer : beau
barn : juger | mouezh (f.) : voix | izel : bas
kouer : paysan | dispar : unique | brezel : guerre
labour : travail | nerzh : force | brud : réputation
stourm : lutte | bara : pain | eurvad : bonheur
biken : jamais | lavarout : dire | kavout : trouver
kalon (f.) : cœur | tener : tendre | kalet : dur
mestr : maître | reizh : juste | mevel : valet
teod : langue | flour : doux | tevel : (se) taire
freilh : fléau | distonañ : claquer | spontus : terrible
bodenn : gerbier | kleuz : fossé | leur : sol
kavr : chèvre | park : clos | falc'h : faux | prad : pré
furnezh : sagesse | dorn : main | lagad : œil
skouer : exemple | Kristen, kristeien : Chrétien
chom : rester | bev : vivant | koun : souvenir

Alies e savo e gaoz en nozvezhioù

'N ur vutunat e-tal an tan, hag a-wechoù,
'Tro an abardaez-noz, 'vo gwelet marteze
E skeud bras ha didrouz o rodal dre aze. »

Setu dispak an deiz lugernus ha lirazhin,
Hag an heol ur wech c'hoazh a deu da vousec'hoarzhin
Ouzh ar c'houer 'neus keit all c'hwezet ha labouret
Dindan mignoniezh e vannoù alaouret.

Bernioù tud, deredet a bevar c'horn ar vro,
A gimriad gant ur pok diouzh an hini marv
En ur ouelañ dourek, ken ma teu an arched,
Ha setu dremm Job « kreñv » da virviken koachet.

Evit dougen e vestr e stager ouzh ar c'harr
Ar marc'h 'vije gantañ o treiñ tu d'an douar,
Hag a seblant ivez, teñval ha kozh e benn,
Goût a belec'h zo deut ken kañvus goueladenn.
'N em gavet ar beleg, e tibrader kerkent :
Rak ar vourc'h a zo pell, ha digompez an hent.

Ha kuit ar paourkaezh Job digant ar gêrig koant
'Lec'h ma veve pell zo dibreder ha dic'hoant ;
Digant e dud, digant e draoù, digant e di,
Digant an edoù kaer oa e sell d'o mediñ,
Digant ar pradoù glas leun a c'hwezh-vat bleunioù,
Hag an evned a gan 'hed-a-hed ar c'hleuzioù.

Hogen, dreist e gorf paour, pa vo aet e poultrenn,
Karantez ar re vev n'ehano ket da ren :
Bokedoù an eñvor a savo 'us d'e benn,
Kaeraet gant an daeroù, ar glizh hag ar bedenn ;
Ha mouezh kuñv ar c'hleier, gwech ha gwech o kanañ,
A luskello ar c'houer en e gousk diwezhañ.

nalies : souvent | sevel kaoz : être sujet
butunat : fumer (tabac) | e-tal : face à | tan : feu
abardaez-noz : fin de soirée | gwelout : voir
skeud : ombre | bras : grand | didrouz : silencieux
rodal : rôder | dre aze : par là
dispak : visible | lugernus : brillant | lirazhin : gai
heol : soleil | mousc'hoarzhin : sourire
keit all : si longtemps | c'hwezañ : suer
bann(-où) : rayon | alaouret : doré
bern(-ioù) : foule(s) | deredek : accourir
kimiadiñ : dire adieu | pok : baiser
gouelañ : pleurer | dourek : à flots
dremm : visage | koachañ : cacher | arched : cercueil

dougen : porter | stagañ : attacher | karr : voiture
marc'h : cheval | treiñ 'tu : travailler (la terre)
seblantiñ : sembler | teñval : sombre
goût : savoir | kañv : deuil | goueladenn : pleurs
beleg : prêtre | dibradañ : décoller, partir
bourc'h (f.) : bourg | digompez : accidenté
kuit : seul, délaissé | koant : joli
dibreder : insouciant | dic'hoant : tiède
tud : gens | draoù : biens | ti : maison
ed(-où) : blé | e sell : en vue | mediñ : récolter
c'hwezh-vat : parfum | bleuñv (-nioù) : fleur
evn(-ed) : oiseau(x) | kanañ : chanter
korf : corps | poultrenn : poussière
ehaniñ : cesser | ren : régner, durer
eñvor : mémoire | pedenn (f.) : prière
daeroù : larmes | glizh : rosée
kuñv : débonnaire | kloc'h pl. kleier : cloches
luskellañ : bercer | kousk : sommeil
diwezhañ : dernier

MAB AR PESKETAER LE CONTE

Gabriel Milin
1822-1895

Lavaret ez eus, a gredan, ez oa merc'h ar roue hag ar pesketaer bihan ken yaouank an eil hag egile. Triwec'h vloaz, a gredan, oa pep hini, pa lavaras un devezh ar roue d'e verc'h ez oa pred dezhi kemeret pried.

– Pa gerot, va zad ! a lavaras.

– Pa giri da-unan eo, eme ar roue ; priedoù a-walc'h a vezo kavet. Amañ ez eus daou zen yaouank a ouenn uhel ha pinvidik, ha a zo deut da c'houlenn da gaout da zimeziñ.

– Mat ! eme ar verc'h. Mar dimezan-me, emichañs, va zad, e lezot ac'hanon da heuliañ va c'halon : me a gar unan, pell a zo, ha marteze e vezo diaes deoc'h reiñ ac'hanon dezhañ.

– Lavar din ma klevin piv eo hennezh a garez.

– Hennezh, eme ar verc'h yaouank, a zo ar pesketaer bihan hoc'h eus gwelet amañ. Her c'haret a ran, abaoe an eil tro ma teuas, an dro gentañ m'her gwelis. Hennezh, ma teurvez ganeoc'h va lezel d'her c'hemeret, a vezo va fried evit hini all ebet ne vezo.

– Petra ! eme ar roue. Mab ur pesketaer ned eo ket diouzh da zere, hep ober fae war e ouenn.

– N'eus dere diouzh dere d'ar galon, eme ar verc'h. Ha kaer hoc'h eus lavaret, fae a rit warnañ, o vezañ ma'z eo paour. Evelato e talv muioc'h eget ar vras-se a fell deoc'h da reiñ din. Ya, emezi, me 'glaoustrfe, ma ve lakaet ganeoc'h da vont da glask un dra bennak, ar pezh a gerot, e teufe gwelloc'h a-benn a se eget an daou all a zo anv anezho ganeoc'h.

– Mat eo ! eme ar roue. Gwelet e vezo, pa leverez, rak me 'ya da reiñ da bep hini anezho o-zri pep a lestr, hag, o vezañ ma'z eo an daou a fell din pinvidik, e roin dezho pep a lestr nevez, ha da vab ar pesketaer, hag a zo paour, ul lestr kozh. Ha neuze e fell din e afent pep hini gant e lestr da glask ha da gerc'hat din ar c'haerañ tra a gavint er broioù all. Diouzh ar pezh a zegasint, e vezo gwelet peseurt tud 'int.

– Mat eo ! eme ar verc'h, a lakaas kemenn kement-mañ diouzhtu da vab ar pesketaer ha lavaret dezhañ ez en em gavfe gant he zad er porzh-mor ma tleent en em gaout hag eus a belec'h e tleent mont.

Lavaret a reas ivez war he lizher ez aje d'e lestr evit gwelet peseurt martoloded a gemerfe.

– Rak arabat eo, emezi, ho pe tud yaouank ganeoc'h : ar re-se n'int ket gouiziek a-walc'h diouzh ar mor, ouzhpenn ma'z int alies pennoù skañv hag hedro. Kemerit martoloded a vezo kreñv, daoust ma vent war an oad : ar re wellañ 'int peurvuiañ.

Ar briñsez yaouank, ur pennad goude kemenn kement-mañ da vab ar pesketaer, a yeas gant he zad d'ar porzh-mor he doa lavaret. P'en em gavas, edo an tri lestr sternet mat ha davev da vont.

Mab ar pesketaer, pa glevas petra a oa, a yeas war ar c'hae da welet piv a gemerfe da vartoloded da vont gantañ. Diouzhtu ma'z eas, e teuas d'e gaout ur martolod kozh.

– Doare hoc’h eus, emezañ, da glask unan bennak da vont ganeoc’h ?

– Ya da, eme an den yaouank. Ha c’hwi a fellfe deoc’h dont ganin ?

– Mont a rin, mar kirit.

– Mat eo ! Deu’t, eme an den yaouank a lavaras neuze dezhañ kement en doa kemennet merc’h ar roue.

Ha bremañ ha mont ha lavaret neuze :

– Hastit afo, kemerit an dud hoc’h eus ezhomm da gaout evit ho lestr, ha neuze, mar kirit va lezel-me, me a renko anezho evel ma’z eo ret.

– Grit evit ar gwellañ, eme vab ar pesketaer. Va eil e viot, ha dre-se e rankomp bezañ darev da vont kuit ar c’hentañ ar gwellañ, pa vezo bet amañ ar roue hag e verc’h.

– N’ho pezet aon ebet, eme ar martolod kozh ; gouzout a ran ervat kement a zo ret da ober. Ha petra bennak ma’z eo kozh ho lestr ha nevez-flamm re an daou all-se, ar re-se, ma na geront diwall, a vezo tud kollet ha torret o listri dezho war ar c’herreg ; n’eus ganto nemet martoloded yaouank, kalz re arc’hant a vez roet dezho. Diskenn bemdez en douar a ra an darn vuiañ anezho ; ni avat a zo gwell deomp chom el lestr hag, ouzhpenn, petra ’rafemp-ni en douar ? N’hon eus gweneg.

Ne voe ket pell m’en em gavas ar roue hag e verc’h er porzh-mor. Ar briñsez yaouank a deuas da lestr mab ar pesketaer, hag, hep gouzout dezhañ, a lakaas ur c’hi bihan he doa dindan e benn-wele, hag en ur vont kuit goude, e lavaras dezhañ kaout soñj enni, ha kenavezo an distro.

Diouzhtu ma voe deut en douar ar briñsez, e voe dizeoriet, dispaket ar gouelioù, hag ez eas al lestr evel ur pesk war an dour.

en ur yezh all

Anatole Le Braz
1859-1926

LA CHANSON DES CHÊNES

Chantez aux enfants la chanson des chênes !

Nous avons poussé, les beaux arbres verts,
Libres au soleil, dans les forêts franches.
Une âpre santé fleurit dans nos branches ;
Nous buvons à même aux cieus grands ouverts
Le sang de nos veines.

Chantez aux enfants la chanson des chênes !

Nous avons saigné par bien des endroits,
Quand les vents jaloux nous livraient bataille ;
Mais ils n'ont pas pu courber notre taille ;
Nos cœurs sont intacts, nos fronts restent droits,
Nos cimes, hautaines.

Chantez aux enfants la chanson des chênes !

Nous sommes debout ; les vents ont passé.
Le courroux des vents ne dure qu'une heure,
La force du chêne à jamais demeure ...
Nous avons grandi, nous avons poussé,
Sans peurs et sans haines.

Chantez aux enfants la chanson des chênes !

Nous avons souffert, nous avons aimé ...
O nature immense au multiple ventre,

Mère dont tout sort, mère en qui tout rentre,
Dans ton vaste sein nous avons semé
Les robustes graines.

Chantez aux enfants la chanson des chênes !

Nous avons vieilli, les beaux arbres noirs,
Que les blancs hivers ont vêtus de givre ;
Contents de mourir, mais non las de vivre,
De l'auguste paix qui remplit les soirs
Nos âmes sont pleines.

Chantez aux enfants la chanson des chênes !

PETRA REOMP-NI ?
QUE FAISONS-NOUS ?
PIV OMP-NI ?
QUI SOMMES-NOUS ?
HA C'HWI ?
ET VOUS ?

Ar Gevredigezh Daskor (l'Association Daskor) a zo bet savet evit lakaat war wel ma'z al lennegezh vrezhonek a dalv kement hag ar re all, daoust ma n'eo ket (c'hoazh) ken brudet ha meur a hini. Skignañ a ra an oberennoù digoust – ha klask a ra da embann anezho dre bep hent !

L'Association Daskor (ar Gevredigezh Daskor) a été créée pour faire prendre conscience que la littérature bretonne est aussi riche que les autres, même si elle n'est pas (encore) aussi connue que beaucoup d'entre elles. Elle diffuse les œuvres gratuitement – et elle cherche à les publier par tous les moyens !

Deuit war hol lec'hienn www.daskor.org, ha ne chomit ket etre daou soñj : lakait buan hoc'h anv en hor roll skignañ ! Kaout a reoc'h digoust an niverennoù a zeu !

Dre ar web e c'hellit ivez dont e darempred ganeomp. Kasit ur postel da contact@daskor.org evit ober ur c'hinnig da skouer.

Retrouvez-nous sur notre site www.daskor.org, et n'hésitez pas à vous inscrire sur notre liste de diffusion pour recevoir gratuitement tous les prochains numéros !

Vous pouvez également nous contacter à l'adresse suivante : contact@daskor.org pour toute suggestion.

Embanner : l'Association Daskor (ar Gevredigezh Daskor).
Dileuridi lezennel : Sébastien Marineau ha Florent Grouin.
Pep gwir miret strizh. Gallout a rit eilañ ha skignañ an niverennoù dre bostel, gant ma ne vez ket daskemmet.
Empennañ ha sevenidigezh : Sébastien Marineau

Edition : Association Daskor (Kevredigezh Daskor).
Représentants légaux : Sébastien Marineau et Florent Grouin.
Tous droits réservés. La copie et la diffusion de ce numéro par voie électronique est libre, à condition que cela soit à des fins non commerciales et que ce numéro ne soit pas modifié.
Conception et réalisation : Sébastien Marineau

